

De werking van de Tachtigers in de literatuur ontging hem niet, maar zeker ook door het intiem verkeer met Albert Verwey, dat kort na 1890 van beteekenis begint te worden, heeft hij de verdieping van het gevoels- en gedachteleven en de rangschikking van de aesthese in het cultureel geheel, heeft hij hetgeen „de Beweging” bracht, in zijn aandachtsleven opgenomen.

Zoo is het verschijnsel van zijne loswikkeling uit de beperking van de Haagsche school niet een louter persoonlijk, doch het algemeen tijdsverschijnsel, dat zich in ons land onder invloed van Allebé vooral in Amsterdam openbaarde en het vorm-herstel in de schilderkunst bracht. Maar alles wat is losgekomen na den uitbloei van het Fransche impressionisme, dat zijn beste jaren tusschen '74 en '85 heeft gehad, heeft op de eigenlijke ontwikkeling van Verster verder geen invloed. De langzame ontbinding van het impressionisme voerde de schilderijenkunst naar een baaiend van moeilijkheden, waar het onkruid welig is gaan tieren.

De mogelijkheden zijn onoverzienbaar vermenigvuldigd, hetgeen in waarheid beteekent, dat in het gedrang der zeer vele mogelijkheden de kans hoe langer zoo geringer wordt, dat ééne daar levensvatbaar zal uitkomen. De eenige, die de consequenties heeft aanvaard, is de richting, die zich bevrijd heeft van de biologeerende invloeden van het begrensde begrip schilderij en in de vormen der schilderkunst daarbuiten naar nieuwe mogelijkheden zoekt.

Verster is noch met de schilderijenkunst, die in het stadia van de snelheidsjacht van de film was gekomen, noch met de architectonische wending medegegaan. Zijn samenhang met den tijd houdt dus op, waar hij zonder omzien, zonder zucht naar in ieder geval nieuwheid, zich zelf een instrument schept voor hetgeen zijn innerlijk leven het sterkst drijft.

Moge een deel van zijn werk impressionistisch zijn, noch een impressionist noch een luminist is hij, in den eigenlijken zin van die 19-eeuwsche begrippen. — Dat niet het landschap noch de menschelijke figuur, maar het stilleven zijn specifiek expressiemiddel werd, brengt hem dus van zelf nader tot de Franschen van de 2de helft van de 19de eeuw dan tot de eigen land- en tijd-genooten *). Wat feitelijk door zijn compleetheid, ondanks het menschelijk-geestelijk verschil, ook bij hem ligt, dat is het werk van Chardin en het stilleven der Nederlanden van de 17de eeuw

In den tijd verschijnt hij eenzaam. Maar in die eenzaamheid heeft hij de krachten van kleur en vorm zoo weten saam te trekken en op te voeren binnen de kleinste mogelijkheid van het leven, het leven der kleinste dingen, dat hij daardoor onwillekeurig een uitgangspunt is geworden voor anderen

*) Vollon respecteerde hij zeer, ook Fantin Latour.